

sea-faring merchant; कोव्यापरान्ताः सामुद्रा रत्नान्युपहरन्तु ते Rām. 2. 82. 8. -द्रम् 1 Sea-salt. -2 The cuttle-fish bone. -3 A mark or spot on the body. -Comp. -निष्कुटाः inhabitants of the sea-coast. -बन्धुः the moon.

सामुद्रिकम् 1 Sea-salt. -2 The science of palmistry ;
-कः See सामुद्रः

सामुद्रिक a. (-की f.) [समुद्रेण प्रोक्तं वेत्यधीते वा ठम्] 1 Sea-born, oceanic. -2 Sea-faring; सामुद्रिकान् सबणिजस्ततोऽपश्यत् स्थितान् पथि Mb. 12. 169. 2. -2 Relating to marks on the body (which are supposed to indicate good or bad fortune). -कः 1 One who is acquainted with palmistry, who knows how to interpret the various marks on the body. -2 A fortune-teller. -कम् The science of palmistry.

सामूना A black-coloured deer.

सामूरम् Leather from the Bahlava country; Kau. A. 2. 11.

सामूली A kind of leather from the Bahlava country; Kau. A. 2. 11.

सामूहिक a. Collected in masses. -कः a suffix forming collective nouns.

सामेधिक a. One possessed of preternatural powers; असौ सिद्धः सामेधिकः Kau. A. 1. 11.

सांपराय a. (-यी f.) 1 Relating to war, warlike. -2 Relating to the other world, future. -यः, -यम् 1 Conflict, contention. -2 Future life, the future; योगिनां सांपरायविधिमनुशिक्षयन् Bhāg. 5. 6. 6. -3 The means of attaining the future world. -4 Inquiry into the future; यस्य प्रमाणं भृगवः सांपराये Bhāg. 8. 19. 2. -5 Inquiry, investigation. -6 Uncertainty. -7 A helper; Mb. 1. 3. 58. -8 Need, distress, calamity; उक्तपूर्वं कृतो राजन् सांपराये स वक्ष्यति Mb. 1. 48. 11.

सांपरायिक a. (-की f.) 1 Warlike; relating to or prepared for battle; पित्रा संवर्धितो नित्यं कृताङ्गः सांपरायिकः R. 7. 62. -2 Military, strategic; सांपरायिकः (दुर्गः) Kau. A. 2. 2. -3 Calamitous. -4 Relating to the other world; द्वे चान्ते सांपरायिके Mb. 3. 314. 9. -5 Obsequial; भ्रातृज्यैष्ठस्य पुत्रेण यदुक्तं सांपरायिकम् (कुह) A. Rām. 4. 3. 40. -कम् War, battle, conflict; कुर्वाणानां सांपरायान्तरायम् Śi. 18. 8. -कः A war-chariot. -Comp. -कल्पः a strategic array (of troops).

सांप्रत a. 1 Fit, proper, suitable; रामाङ्घ्रसमस्तदेहि-गुरुणे वीर्यस्य यत् सांप्रतम् Ve. 3. 5. -2 Relevant. -तम् ind. 1 Now, at this time; हन्त 'स्थानं क्रोधस्य सांप्रतं देव्याः Ve. 1. -2 Immediately. -3 Fitly, properly, seasonably.

सांप्रतिक a. (-की f.) 1 Belonging to the present time. -2 Fit, proper, right; U. 3.

सांप्रदायिक a. (-की f.) Relating to the traditional doctrine, handed down by successive tradition, traditional.

सांप्रियक a. Inhabited by people who are dear to one another.

साम्बः N. of Siva.

सांबन्धिक a. (-की f.) Arising from relationship. -कम् Relationship, alliance.

साम्बरम् Salt produced in Sambara.

साम्बरी 1 A sorceress. -2 Sorcery; L. D. B.

साम्भवी 1 The red Lodhra tree. -2 Possibility.

सामुखी A तिथि or lunar day lasting till evening.

सामुख्यम् 1 Presence. -2 Favour, countenance, propitiousness. -3 The state of being in front; न सामुख्ये गुरोः स्थेयम् Śukra. 3. 142.

साम्यम्, -ता, -त्वम् 1 Equality, sameness, evenness; प्रवृत्तं कर्म संसेव्य देवानामेति साम्यताम् Ms. 12. 90; भवन्ति साम्येऽपि निबिष्टचेतसाम् Ku. 5. 31. -2 Likeness, resemblance, similarity; स्पष्टं प्रापत् साम्यमुर्वीधरस्य Śi. 18. 38; H. 1. 45; Ki. 17. 51. -3 Equability. -4 Concord, harmony. -5 Indifference, impartiality, sameness of view; येषां साम्ये स्थितं मनः Bg. 5. 19. -6 Measure, time. -Comp. -प्राहः one who beats time. -तालविशारद a. one versed in time and measure; गीतवादित्रकुशलाः साम्यतालविशारदाः Mb. 2. 4. 38.

साम्राज्यम् 1 Universal or complete sovereignty, imperial sway; साम्राज्यशंसिनो भावाः कुशस्य च लवस्य च U. 6. 23; R. 4. 5. -2 Empire, dominion.

साम्राणिकर्दमम् A kind of fragrance, civet.

सायः [सो-घम्] 1 End, close, termination. -2 Close of day, evening. -3 An arrow, a missile. (साये 'in the evening, at the close of the day'.) -Comp. -अशनम् an evening meal. -अह्नम् m. (forming सायाहः) evening, evening time; सायाहनि प्रणयिनो भवनं व्रजन्त्याश्चेतो न कस्य हरते गतिरङ्गनायाः By. 2. 157. -आरम्भ a. beginning in the evening. -धूर्तः 1 a rogue, a cheat or deceiver in the form of evening. -2 The moon; आदत्त दीपं मणिमम्बरस्य दत्त्वा यदस्मै खलु सायधूर्तः N. 22. 52. -मण्डनम् sunset.

सायंतन a. (-नी f.) Belonging to the evening, evening; सायंतने सवनकर्मणि संप्रवृत्ते Ś. 3. 27; अलिनारमतालिनी शिलीन्ध्रे सह सायंतनदीपपाटलाभे Śi. 6. 72. -Comp. -मल्लिका evening jasmine. -समयः eventide.

सायम् ind. In the evening; प्रयता प्रातरन्वेतु सायं प्रत्युद्-व्रजेदपि R. 1. 90, 48. -Comp. -कालः evening. -घृतिः f. the evening oblation. -प्रातर ind. in the evening and morning. -भोजनम् an evening meal; Kull. on Ms. 3. 105. -मण्डनम् 1 sunset. -2 the sun. -संख्या 1 the